

Veus que fan territori

Com el mar d'estrelles i planetes que ompli l'univers, la constel·lació d'autors de les Terres de l'Ebre és tan vasta com captivadora.

Algunes signatures han transcendit el seu temps i esdevenen els pilars de la construcció literària de l'Ebre. Estes en són només algunes.

SEBASTIÀ JUAN ARBÓ

La Ràpita, 1902 -
Barcelona, 1984

Un dels referents per antonomàsia. Pioner a plasmar el concepte Terres de l'Ebre, referit a les comarques del sud. La seua prosa és plena de lèxic genuí dels pobles de la ribera.

Obres destacades: *L'inútil combat* (1931); *Terres de l'Ebre* (1932); *Notes d'un estudiant que va morir boig* (1933); *Sobre las piedras grises* (1948, Premi Nadal)...

JOAN CID I MULET

Jesús (Tortosa), 1907 -
Ciutat de Mèxic, 1982

Delegat a Tortosa del Servei de Salvament i Recuperació del Patrimoni Artístic de la Generalitat arran de la Guerra Civil, va desenvolupar la major part de la seua obra durant l'exili a Mèxic. Obres: *A l'ombra del Montsià* (1927); *Les ales del neguit* (1937); *Destins* (1947); *México en un Himno* (1954); *La guerra civil i la revolució a Tortosa: 1936-1939* (pòstum, 2001)...

ARTUR BLADÉ I DESUMVILA

Benissanet, 1907 -
Barcelona, 1995

Periodista, escriptor i biògraf, va testimoniar la manera de viure del seu poble natal i la comarca de la Ribera d'Ebre, així com la vida a l'exili. Va obtenir la Creu de Sant Jordi el 1984. Obres: *Crònica del país natal* (1958); *Francesc Pujols per ell mateix* (1967); *Pompeu Fabra: biografia essencial* (1969); *L'exiliada* (1976); *Antoni Rovira i Virgili i el seu temps* (1984)...

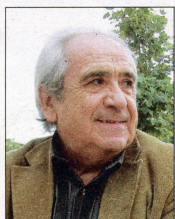
GERARD VERGÉS

Tortosa, 1931 - 2014

De formació farmacèutica, és el poeta per excel·lència del territori. Cofundador, amb Jesús Massip, de la revista literària *Gèminis*. Creu de Sant Jordi (1997). Obres destacades: *L'ombra rogenca de la lloba* (1981, Premi Carles Riba); *Tretze biografies imperfectes* (1985, Premi Josep Pla); *Tots els sonets de Shakespeare* (1993, Premi Serra d'Or de traducció poètica)...

RICARD SALVAT

Tortosa, 1934 -
Barcelona, 2009

Com a director teatral, és un dels noms en majúscules del país i va marcar una època a Catalunya. Va ser reconegut amb la Creu de Sant Jordi (1996) i el Premi Nacional de Teatre (1999). Va escriure obres de teatre i prosa. Obres destacades: *Animals destructors de lleis* (1959, Premi Joanot Martorell de narrativa); *La cafetera* (1963)...

ZORAIDA BURGOS

Tortosa, 1933

Diplomada en biblioteconomia, ha reeixit en el camp de la poesia i la narrativa infantil i juvenil. Creu de Sant Jordi (2023). Obres: *D'amors, d'enyors i d'altres coses* (1971, Premi Màrius Torres); *Blaus* (1992, Premi Guerau de Liost); *L'obsessió de les dunes* (1994, Premi Ciutat de Tarragona); *Abscò el temps* (2013); *Convivència d'aigües* (2017, Premi de la Crítica)...

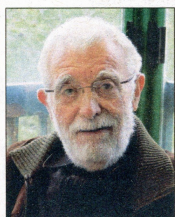
MANUEL PÉREZ BONFILL

Tortosa, 1926 - 2018

Filòleg i professor de literatura, va col·laborar en revistes literàries (*Gèminis*; *La Zuda*) i va impulsar, amb Frederic Mauri, el grup artístic Macla 65. Creu de Sant Jordi (2010) i Premi Jaume Tió i Noé al mèrit cultural (1980). Obres destacades: *Anys i treballs* (1963); *Amb algunes branques d'olivera* (1991); *Fràgils* (1996); *Giny d'aigua* (2011)...

JESÚS MASSIP

Roquetes, 1927 -
Tortosa, 2021

Arxiver, historiador i poeta. Cofundador de la revista *Gèminis* (1952). La seua tasca arxivística va ampliar el coneixement sobre els *Costums de Tortosa*, còdex jurídic medieval per excel·lència. Creu de Sant Jordi (2015). Obres: *Llibre d'hores* (1989); *Cendra vivent* (2002); *El tresor de la catedral de Tortosa i la guerra civil de 1936* (2003); *La terra encesa* (2012)...

TRINITARI FABREGAT

Alcanar, 1912 -
París, 1994

Després de passar pel front d'Aragó, l'exili posterior a la Guerra Civil el va fer passar per diversos camps de concentració, abans d'arribar a París. Allà va signar, el 1965, la novel·la *Jardins ignorats*, relat sobre l'enyor al seu poble natal i paratges de l'Ebre com la serra del Montsià. Obres destacades: *Jardins ignorats* (1965); *Recull de poesies* (1979)...

Sempre és oportú poder recordar els grans noms de la literatura de l'últim segle al nostre territori, però ho és, encara més, en la proximitat de la gran diada de les lletres: Sant Jordi. La petja que van deixar els escriptors i poetes de la generació prèvia a la Guerra Civil, així com la que va desenvolupar la seua tasca a partir de la postguerra, és recollida pels autors coetanis, que també segueixen nodrint la constel·lació ebrenca i mantenen viu el batec literari:

La generació hereva dels grans referents

ANDREU CARRANZA. Ascó (1957). *La tinta de la immortalitat* (1991, Premi Recvll de Blanes); *Riu avall* (1995, Premi Sebastià Juan Arbó); *Anjub. Confessions d'un bandoler* (2000, Premi Sant Joan); *L'hivern del Tigre* (2004); *La clau Gaudí* (2007, conjuntament amb Esteban Martín); *Impremta Babel* (2009); *El poeta del poble* (2015, Premi Josep Pla)...

EMILI ROSALES (la Ràpita, 1968). A més d'editor a Destino i Grup 62, ha publicat llibres propis de poesia i novel·la. *Ciutats i mar* (1989); *Els dies i tu* (1991, Premi Salvador Espriu); *La casa de la platja* (1995); *Els amos del món* (1997); *Mentre Barcelona dorm* (1999); *La ciutat invisible* (2005, Premi Sant Jordi)...

FRANCESCA ALIERN (Xerta, 1943). Una de les autores més prolífiques: *El batec de l'aigua* (2000); *Sabó moll* (2006); *Mans de fang* (2010); *Les passions de la menestrala* (2014); *Cafè de París* (2016)...

CINTA ARASA (Tortosa, 1978). Té més d'una quinzena de llibres infantils i diversos de narrativa juvenil i novel·les. *Vaig fer la maleta un dia de juny* (2014, Premi Enric Valor); *Paraules, flors i pólvora* (2020, Premi Serra d'Or); *Arran de l'Ebre* (2009); *Escales avall* (2021)...